

Raadsvoorstel

Onderwerp Vaststelling facetbestemmingsplan Geitenhouderijen 2023
Telnr. 0655420035 Bijlagen 5 (let op: **GEHEIME** bijlage)

Registratienummer 383311-2023 (vervolg op 283874-2023)
Classificatie Openbaar Geheim Vertrouwelijk (bij gebruik van
persoonsgegevens)

Portefeuillehouder De Wrede

Langetermijn agenda (LTA) LTA ja: Maand 1 Jaar 2024
Raad LTA nee: Niet op LTA

Voorgesteld raadsbesluit

De raad besluit:

- I. het facetbestemmingsplan ‘Bestemmingsplan Geitenhouderijen 2023’ vast te stellen voor het gebied dat als besluitgebied is aangegeven op de bij dit besluit behorende verbeelding, digitaal vervat in het gml-bestand NL.IMRO.0014.BP678Geithouderij-vg01 met gebruikmaking van een ondergrond ontleend aan de Basisregistratie Grootchalige Topografie van 1 oktober 2023 (facetbestemmingsplan Geitenhouderijen 2023);
- II. te bepalen dat in het werkingsgebied van het facetbestemmingsplan uitsluitend geldt voor:
 - een nieuwe geitenhouderij te beginnen met meer dan 20 geiten;
 - het geheel of gedeeltelijk wijzigen of uitbreiden van een bestaand (agrarisch) bedrijf door (onder andere) geiten te gaan houden;
 - het uitbreiden van een bestaande geitenhouderij met één of meer geiten., waarbij het bij een eventuele uitbreiding dan kan gaan om zowel het plegen van nieuwbouw als om bestaande bouwwerken geschikt te maken voor het houden van geiten;
- III. het facetbestemmingsplan in werking te laten treden op de dag na bekendmaking;
- IV. geen exploitatieplan vast te stellen voor dit bestemmingsplan, omdat er geen sprake is van een bouwplan;
- V. het voorbereidingsbesluit ‘Geitenhouderijen 2023’, met de inwerkingtreding van het facetbestemmingsplan, in te trekken.

Samenvatting

Onderzoek rondom geitenhouderijen heeft uitgewezen dat mensen die in de buurt wonen van deze bedrijven een grotere kans hebben op longontsteking. Er is daarom een nieuw voorbereidingsbesluit genomen wat in werking is getreden op 17 mei 2023. Het voorbereidingsbesluit wordt verder uitgevoerd door middel van facetregelingen, namelijk: een facetbestemmingsplan en een facetbeheersverordening. De reden hierachter is dat in een deel van het grondgebied van de gemeente Groningen bestemmingsplannen voorschrijven wat er met de ruimte in de gemeente mag gebeuren en in een ander deel (in de voormalige gemeente Haren) dit is vastgelegd dit beheersverordeningen. Alhoewel deze twee instrumenten hetzelfde doel hebben, namelijk het voorschrijven van het toegestane gebruik en bebouwing, zijn twee verschillende juridische planologische instrumenten met verschillende juridische procedures.

Vervolg voorgesteld raadsbesluit

Aanleiding en doel

1 Aanleiding en context

1.1 Onderzoek

Onderzoek rondom geitenhouderijen heeft uitgewezen dat mensen die in de buurt wonen van deze bedrijven, een grotere kans hebben op een longontsteking. Het RIVM, Universiteit Utrecht, Wageningen UR en Nivel voeren samen deze onderzoeken uit. Dit blijkt uit de studies:

1. Veehouderij en gezondheid omwonenden III: longontsteking in de nabijheid van geiten- en pluimveehouderijen; actualisering van gegevens uit huisartsenpraktijken 2014 – 2016 (publicatiedatum 08/10/2018);
2. Veehouderij en gezondheid omwonenden III: longontsteking in de nabijheid van geiten- en pluimveehouderijen in Gelderland, Overijssel en Utrecht (publicatiedatum 24/04/2020);
3. Veehouderij en gezondheid omwonenden III: longontsteking in de nabijheid van geiten- en pluimveehouderijen; actualisering van gegevens uit huisartsenpraktijken 2017 – 2019 (publicatiedatum 23/11/2021).

Het onderzoek naar het verband tussen veehouderijen en gezondheid gepubliceerd op 8 oktober 2018 en het vervolg daarop van 23 november 2021 is alleen in Noord-Brabant en Noord-Limburg uitgevoerd. Deze onderzoeken zijn niet direct toepasbaar in onze gemeente. Wij hebben namelijk te maken met lagere bedrijfs- en dieraantallen, lagere dichtheid van de (intensieve) veehouderijsector en een lagere bevolkingsdichtheid.

Het was dus nog onbekend of longontsteking ook vaker voorkomt rond geitenhouderijen in andere Nederlandse provincies. Daarom is besloten het onderzoek uit te breiden naar een gebied dat delen van de provincies Gelderland, Utrecht en Overijssel omvat. Ook in deze regio's zien de onderzoekers het extra risico op longontsteking in een straal van 2 kilometer rondom geitenhouderijen, in meerdere jaren achter elkaar en ook met verschillende manieren van onderzoek.

Uit het onderzoek in delen van de provincies Gelderland, Utrecht en Overijssel concluderen de onderzoekers dat de associatie tussen wonen in de nabijheid van een geitenhouderij en longontsteking ook geldt voor de overige Nederlandse provincies met geitenhouderijen. Dit onderzoek is aanleiding geweest om het eerste voorbereidingsbesluit in 2021 vast te stellen. Het is nog steeds onduidelijk wat de oorzaak is van het verhoogde risico. Verder onderzoek is daarom noodzakelijk. De resultaten van het onderzoek naar de oorzaken van longontstekingen in de buurt van geitenhouderijen zouden eind 2022 worden gepubliceerd maar dat is uitgesteld naar 2024.

1.2 Gering aantal geiten binnen gemeente

Hierbij moet worden opgemerkt dat er op dit moment 1 geitenhouderij aanwezig is binnen de gemeente Groningen met in totaal 69 melkgeiten. Het totaal aantal geitenhouderijen in de provincie Groningen staat op 23 bedrijven en 8.854 geiten terwijl er landelijk 665 bedrijven actief zijn met gezamenlijk 488.652 geiten (deze cijfers zijn gebaseerd op CBS 2022). We zien dat het totaal aantal geitenhouderijen in Nederland, ondanks de lopende onderzoeken, is gestegen van 569 bedrijven in 2020 tot 665 bedrijven in 2022. Ook in de provincie Groningen is het aantal geitenhouderijen gestegen van 16 bedrijven in 2020 tot 23 bedrijven in 2022. De cijfers weerspiegelen de populariteit rondom het beginnen van geitenhouderijen en benadrukken hiermee tevens de relevantie voor het nemen van een facetregeling.

1.3 Rol provincie Groningen

In de meeste provincies heeft de provincie de taak op zich genomen om een voorbereidingsbesluit te nemen. De provincie Groningen heeft besloten om deze bevoegdheid bij de gemeenten neer te leggen omdat gemeenten in het wettelijke stelsel het eerst aangewezen bestuursniveau zijn om de gebruiksmogelijkheden van gronden, met het oog op een goede ruimtelijke ordening, te verankeren in bestemmingsplannen/beheersverordeningen. De provincie Groningen houdt de ontwikkelingen in de sector provincie breed wel in de gaten. De provincie is op verzoek in maart 2022 geïnformeerd over de stand van zaken in de gemeente Groningen.

1.4 Beleid andere gemeenten provincie Groningen

Een aantal andere gemeenten in de provincie hebben inmiddels ook maatregelen genomen. De gemeenten Westerkwartier, Westerwolde en Het Hogeland hebben derhalve gekozen voor het vastleggen/beperken in een bestemmingsplan en/of beheersverordening. Naast het voorkomen van de uitbreiding van huidig gevestigde geitenhouderijen, is het zogenoemde waterbedeffect, waarbij geitenhouderijen zich verschuiven naar plekken zonder geitenstop, een reden om ook een facetregeling te implementeren.

1.5 Advies GGD voorzorgsbeginsel

Totdat er meer duidelijkheid is over de oorzaak van de longontsteking en een integrale aanpak, adviseert de GGD het

voorzorgsbeginsel toe te passen en terughoudend te zijn met uitbreiding of nieuwvestiging van geitenhouderijen in de buurt van gevoelige bestemmingen (zoals woningen, kinderdagverblijven en scholen). Naar aanleiding van het herbevestigende onderzoek met publicatiedatum 23/11/2021 (nr. 3), waarin wordt verwezen naar de eerder ontwikkelde richtlijn 'Veehouderij en gezondheid', heeft de GGD aangegeven aan dit voorzorgsbeginsel te blijven vasthouden.

1.6 Beperking aantal geiten

In beide facetregelingen wordt een geitenhouderij gedefinieerd als een houderij met 20 of meer geiten. In de hierboven genoemde onderzoeken, waar ook op kennisplatformveehouderij.nl naar wordt verwezen, wordt een ondergrens van vijftig geiten aangehouden. Daarbij wordt ook vermeld dat dit niet betekent dat daar beneden gezondheidsrisico's kunnen worden uitgesloten. Omringende gemeentes hebben gekozen voor een grens van 30 geiten. In verband met de gezondheid van de inwoners van de gemeente is besloten om te kiezen voor een grens van 20 geiten. Dit aantal is gekozen vanwege het grote belang dat de gemeente Groningen hecht aan het borgen van de volksgezondheid. Daarnaast bestaan er binnen de gemeente een aantal kinderboerderijen waarbij het aantal geiten mogelijk gezondheidsrisico's meebrengen voor omwonenden binnen een straal van twee kilometer. Aangezien deze kinderboerderijen zich dichtbij de bewoonde omgeving bevinden is er aanleiding om gezondheidsrisico's verder te beperken en het aantal op 20 geiten te stellen. Er is tot op heden alleen een correlatie gevonden, indien uit het vervolgonderzoek ook het causale verband wordt aangetoond tussen het aantal geiten en de gezondheidsrisico's, dan kan besloten worden de grens aan te passen.

2 Doel

2.1 Algemeen

Op 17 mei 2023 heeft de gemeenteraad van de gemeente Groningen het voorbereidingsbesluit Geitenhouderijen 2023 vastgesteld. Een voorbereidingsbesluit is een verklaring van de gemeenteraad dat een bestemmingsplan voor het betreffende gebied wordt voorbereid. Met een voorbereidingsbesluit wordt een voorbereidingsbescherming beoogd, waarmee een aanhoudingsplicht geldt voor bouw- en aanlegactiviteiten. Een voorbereidingsbesluit kan worden genomen op grond van artikel 3.7 van de Wet ruimtelijke ordening en heeft een opschortende werking voor alle bouw- en gebruiksactiviteiten zoals beschreven in het voorbereidingsbesluit. Met het voorbereidingsbesluit heeft de gemeenteraad ook verklaard dat er binnen een jaar een nieuw bestemmingsplan voor het betreffende gebied wordt voorbereid. Er kan uitvoering aan het voorbereidingsbesluit worden gegeven door een facetregeling op te stellen. Deze wijziging is in dit geval gesplitst in twee facetregelingen, namelijk:

- een facetbestemmingsplan;
- een facetbeheersverordening.

De reden achter de splitsing is dat in een deel van het grondgebied van de gemeente Groningen bestemmingsplannen beschrijven wat er met de ruimte in de gemeente mag gebeuren en in het ander deel (voormalig gemeente Haren) er is gewerkt met beheersverordeningen. Dit zijn twee verschillende juridische instrumenten met verschillende juridische procedures. De procedure voor de facetbeheersverordening is ondertussen afgerond met de vaststelling door de gemeenteraad op 29 november 2023. Door dit besluit geldt voor dit gedeelte van de gemeente de beheersverordening en is het voorbereidingsbesluit voor dit deel ingetrokken. Het besluit tot vaststelling van de beheersverordening heeft verder geen invloed de lopende procedure voor het facetbestemmingsplan.

2.2 Bestemmingsplan(procedure)

Eventuele risico's voor de gezondheid voor omwonenden van veehouderijen moeten in het kader van een goede ruimtelijke ordening worden meegewogen bij het vaststellen van ruimtelijke plannen. Het uitgangspunt is daarbij het waarborgen van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat en een gezonde leefomgeving. De huidige bestemmingsplannen bevatten nog maar zeer beperkte regelingen gericht op gezondheidsrisico's rondom geitenhouderijen.

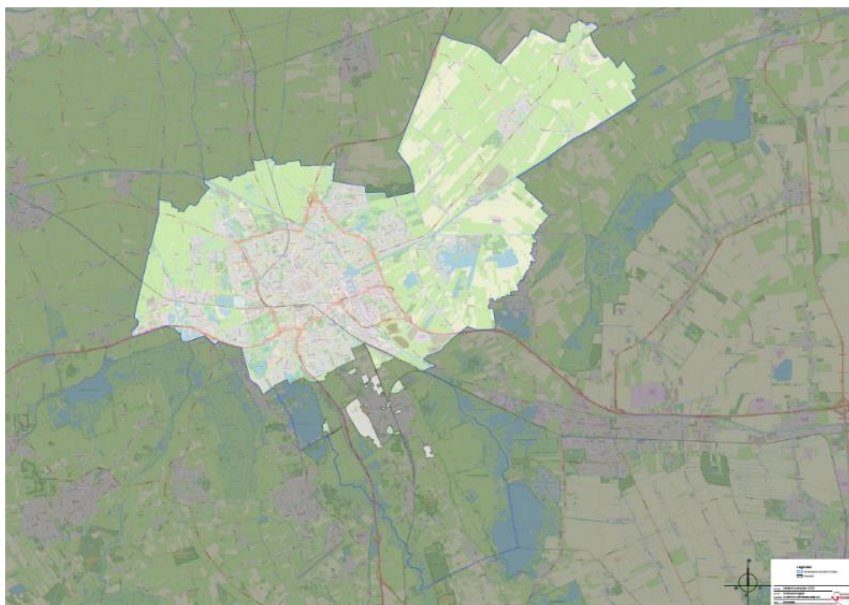
Op grond van de geldende bestemmingsplannen wordt bij recht de mogelijkheid geboden voor nieuwvestiging van een geitenhouderij. Dit betekent dat binnen een bestemming 'Agrarisch -Bedrijf' zich zondermeer een nieuwe geitenhouderij mag vestigen, een geitenhouderij als nieuwe neventak mag beginnen of een bestaande geitenhouderij zich uitbreiden. Dit is ook de reden dat de regels voor geitenhouderijen op basis van een facetbestemmingsplan worden gewijzigd. Voor elk ander perceel is voor de vestiging van een geitenhouderij een weigeringsgrond op basis van het bestemmingsplan aanwezig.

Facetbestemmingsplan

Een facetregeling regelt slechts één of enkele beleidsonderdelen in een plan. Een facetbestemmingsplan past dus op één beleidsonderdeel de huidige bestemmingsplannen en beheersverordeningen aan. In dit geval zorgt de facetregeling ervoor zorgen dat er niet zonder gedegen nadere afwegingen van het gemeentebestuur ten aanzien van deze specifieke gezondheidsrisico's nieuwe geitenhouderijen kunnen worden gevestigd of bestaande kunnen worden uitgebreid.

Daarmee wordt een ongecontroleerde groei van geitenhouderijen met gezondheidsrisico's voorkomen. Gezondheidsrisico's rondom geitenhouderijen kunnen immers niet worden uitgesloten.

In onderstaande afbeelding is de ligging van het besluitgebied van het facetbestemmingsplan Geitenhouderijen 2023 weergegeven. Deze verbeelding staat ook in Bijlage 1 bij het facetbestemmingsplan.

Afbeelding 1: het gebied van het facetbestemmingsplan in de gemeente Groningen

Procedure en zienswijze

Het facetbestemmingsplan heeft als ontwerp ter inzage gelegen van 5 oktober tot en met 15 november 2023. Tijdens de ter inzage legging zijn er twee zienswijzen ingediend. De eerste zienswijze is ingediend door de Provincie die wees op een technische verschrijving in de regels. Deze verschrijving wordt overeenkomstig overgenomen. Er waren verder geen inhoudelijke punten/zienswijzen van de provincie.

De tweede zienswijze is ingediend door de eigenaar van een geitenhouderij nabij Dorkwerd. In de zienswijze wordt een verzoek tot legalisatie gedaan. Met dit verzoek kan niet worden ingestemd omdat het verzoek in strijd is met het huidige bestemmingsplan en eveneens in strijd is met de lijn die we in dit bestemmingsplan voorleggen. Geconcludeerd wordt dat deze zienswijze geen aanleiding geeft om de regels of de verbeelding te wijzigen. Voor verdere inhoudelijke behandeling wordt u verwezen naar de zienswijzennota, deze is als bijlage bij dit voorstel opgenomen.

2.3 Relatie met de Omgevingswet

Op 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet in werking. De procedure voor vaststelling van dit bestemmingsplan is dan nog niet afgerond. De Invoeringswet Omgevingswet stelt dat, indien de ontwerp structuurvisie ter inzage is gelegd vóór de in werking treding van de Omgevingswet, de procedure en besluitvorming wordt afgehandeld onder de huidige wet- en regelgeving. De Omgevingswet is dus niet van invloed op deze procedure.

Kader

- Wet ruimtelijke ordening (hoofdstuk 3A)
- Algemene wet bestuursrecht (Afd. 3.4)
- Invoeringswet Omgevingswet (artikel 4.6, lid 2)

Argumenten en afwegingen

Zie het kopje 'Aanleiding en doel' voor alle relevante informatie.

Maatschappelijk draagvlak en participatie

Het facetbestemmingsplan is opgestuurd naar de vooroverlegpartners ter informatie en controle. Het resultaat hiervan staat in de toelichting van het facetbestemmingsplan.

Financiële consequenties

In het bestemmingsplan zijn geen ontwikkelingen opgenomen waarvoor een exploitatieplan nodig is. Voor overige relevante financiële informatie verwijzen we naar de bijlage '03. Facetbestemmingsplan Geitenhouderijen 2023 financiële paragraaf'. Openbaarmaking van deze informatie kan het financiële belang schaden vandaar dat deze op grond van artikel 87 juncto 88 Gemeentewet juncto artikel 5.1, lid 2 sub b Wet open overheid geheim is.

Overige consequenties

In de gemeente zijn 6 kinderboerderijen gevestigd waarvan Stadspark de grootste is met 63 geiten. Dit hebben wij opgevraagd naar aanleiding van een vermoeden dat hier meer geiten zijn gevestigd dan bij nieuwvestiging volgens het facet bestemmingsplan mogelijk is. De andere kinderboerderijen zijn in beheer van een stichting en deze kinderboerderijen hebben allemaal minder dan 20 geiten. Alhoewel de onderzoeken van het Rijk zijn uitgevoerd met data uit het 'Bestand Veehouderij Bedrijven', zijn gezondheidsrisico's voor omwonenden van dit type geitenhouderij niet uit te sluiten. De geitenhouderijen worden gedefinieerd naar het aantal geiten. Daarmee worden ook de kinderboerderijen meegenomen in het besluit en kunnen deze zich niet nieuw vestigen en/of uitbreiden binnen de gemeente. Het vervolgonderzoek van het Rijk zal uitwijzen of er naast correlatie ook een causatief verband is tussen het houden van geiten en de gezondheidsrisico's voor omwonenden. Wanneer dit causatieve verband wordt bewezen kunnen vervolgstappen worden genomen in het beperken van de gezondheidsrisico's voor omwonenden van deze locaties. Dit zal een vermindering van het aantal geiten betekenen om gezondheidsrisico's zo veel mogelijk uit te kunnen sluiten.

Vervolg

De gemeenteraad beslist over de vaststelling van het bestemmingsplan. Het besluit wordt vervolgens 6 weken ter inzage gelegd voor beroep.

Lange Termijn Agenda

n.v.t.

Vaststelling raad in januari 2024.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Koen Schuiling

secretaris,
Christien Bronda

Dit raadsvoorstel is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.